

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра всесвітньої історії

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Цивілізації Сходу в добу середньовіччя українська мова викладання
Викладач	Опря Ігор Анатолійович , кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії
Профайл викладачів	http://kvi.kpnu.edu.ua/opria-igor-anatoliiovych/
E-mail:	oprya.igor@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=11053
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри всесвітньої історії

2. Анотація до курсу

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Цивілізації Сходу в добу середньовіччя» передбачено освітньо-професійною програмою підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. 014 Середня освіта (Історія та правознавство), 01 Освіта / Педагогіка. 014 Середня освіта (Історія), 03 Гуманітарні науки. 032 Історія та археологія.

Дисципліна «Цивілізації Сходу в добу середньовіччя» досліджує процес розвитку етносів, суспільств та держав в азійсько-африканському регіоні у період від III – IV ст. до середини XVII ст., що відповідає добі середньовіччя в історії європейських держав. Дисципліна «Цивілізації Сходу в добу середньовіччя» є логічним продовженням курсу «Історія стародавнього Сходу», а тому у процесі розвитку східних цивілізацій у добу середньовіччя чітко простежується вплив тенденцій, закладених у попередній період. Серед них найважливішою є вплив природно-кліматичних та демографічних чинників, які визначили циклічність у розвитку афро-азійських суспільств. Надзвичайно вагомою залишалася роль держави, що обумовило державний контроль над ключовими сферами розвитку східних суспільств і другорядну роль приватновласницького сектору економіки. Приватний сектор за умов відсутності офіційних гарантій для свого існування був зацікавлений у сильній владі центру, оскільки лише вона могла гарантувати захист від свавілля місцевих чиновників.

Вивчення дисципліни «Цивілізації Сходу в добу середньовіччя» спирається на знання студентами теоретичних знань з таких предметів як «Історія середніх віків», «Історія стародавнього Сходу», «Історія зарубіжної культури».

Мета та цілі курсу

Метою викладання є ознайомлення студентів із закономірностями та особливостями розвитку окремих народів, країн та цивілізацій, опануванні ними вміння аналізувати події, робити на їх основі висновки, шукати і знаходити причинно-наслідкові зв'язки в історичному процесі взагалі і в історичних явищах та подіях зокрема.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

– наблизити студентів до розуміння головних закономірностей розвитку східних цивілізацій;

- з'ясувати причини та визначити конкретні прояви нерівномірності історичного розвитку;
- вияснити чинники, котрі сприяли утворенню, розквіту та занепаду країн і цивілізацій;
- висвітлити прикметні риси економічного розвитку країн Азії та Африки у середні віки;
- розкрити сутність соціального та політичного розвитку держав Азії та Африки у середні віки;
- виявити закономірності і специфіку розвитку окремих країн Азії та Африки у середні віки;
- вияснити роль ідеологічних концепцій та релігій у розвитку окремих країн Сходу;
- визначити роль особи в історичному процесі.

Формат курсу

Стандартний курс (очна форма навчання).

3. Результати навчання

а) інтегральних: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки; здатність аналізувати тенденції розвитку провідних цивілізацій Сходу в добу середньовіччя; розв'язувати задачі та проблеми в галузі історії, соціальних відносин; визначати на основі аналізу фактичного матеріалу тенденції, закономірності, особливості динаміки цивілізаційного розвитку;

б) загальних: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; здатність до аналізу політичних процесів у широкому соціальному та історичному контексті; здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях; здатність до творчого мислення, яке полягає у схильності до самостійності міркувань та умовиводів;

в) спеціальних (фахових і наукових): здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні та політологічні дослідження з визначеної тематики, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; здатність брати участь у дискусії з питань політичної історії провідних країн світу в різних формах наукової

комунікації.

Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. 014 Середня освіта (Історія та правознавство), 01 Освіта / Педагогіка. 014 Середня освіта (Історія), 03 Гуманітарні науки. 032 Історія та археологія.
Рік навчання/ рік викладання	другий / 2023-2024
Семестр вивчення	четвертий
нормативна/вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ECTS	4
Загальний обсяг годин	120 год.
Кількість аудиторних занять	40 год.
Лекційні заняття	20 год.
Практичні заняття	
Семінарські заняття	20 год.
Лабораторні заняття	

Самостійна та індивідуальна робота	80
Форма підсумкового контролю	залік

4. Пререквізити курсу

Історія середніх віків, Історія стародавнього Сходу, Історія зарубіжної культури, Релігієзнавство, Культурологія, Соціологія, Психологія.

5. Організація навчання – перелік тем

Змістовий модуль 1.

Вступ до предмету «Цивілізації Сходу в добу середньовіччя».

Китай у добу середньовіччя.

Японія у період середньовіччя.

Корея у добу середньовіччя.

В'єтнам у добу середньовіччя.

Індія у період середньовіччя.

Змістовий модуль 2.

Монголія у період середньовіччя.

Великий Степ у XI – XV ст.

Іран на початку середньовіччя. Держава Сасанідів.

Араби та Арабський халіфат.

Мусульманський Іран та Середня Азія.

Турецька держава в епоху середньовіччя.

Індокитай у період середньовіччя.

Країни південних морів у добу середньовіччя.

Африканські країни у період середньовіччя.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

7. Політика курсу

Відвідування занять і усунення пропущених занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання модульної контрольної роботи (МКР), самостійної та індивідуальної роботи менше, ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Лекційні заняття. Структура кожного лекційного заняття поділяється на окремі питання, включає план та подальше його розкриття. Ефективність слухання курсу лекцій значною мірою залежить від активності та самостійності студента при підготовці до сприйняття лекційного матеріалу. Ця активність та самостійність повинні виявлятися не тільки у тому, щоб конспектувати зміст лекцій, а головне у тому, щоб усвідомити необхідність вивчення сучасного психологічного доробку, що складає умову правильного сприйняття та засвоєння знань з психології на підставі самопідготовки до наступної лекції, практичного заняття. Деякі питання, терміни, положення, які розглядаються на лекції і практичних заняттях, студент може недостатньо розуміти, що потребує додаткового ознайомлення з науковою літературою. Цей матеріал треба не тільки підібрати але і спеціально помітити, щоб запитати про нього у лектора або з'ясувати самому за допомогою підручника, словників та енциклопедій.

Семінарські заняття. До семінарських занять викладач повідомляє:

- теми та запитання, які потребують вивчення;
- список літератури та інтернет-адреси інформаційних ресурсів, де можна знайти необхідний матеріал для підготовки питань практичних і самостійних робіт у повному обсязі;
- завдання самостійної роботи. Цей вид підготовки передбачає виступи на практичних заняттях або ж індивідуальні звітування про виконання на консультаціях викладача.

Література. Робота по вивченню рекомендованої літератури є основним видом підготовки студентів до семінарських занять та заліку. Конспект курсу лекцій не може замінити підручник, оскільки в лекціях немає можливості викласти увесь курс у повному обсязі. Опрацьовуючи підручник та рекомендовану літературу, студенту важливо користуватися рекомендаціями викладача до вивчення цієї дисципліни. Це дає можливість чітко усвідомити обсяг знань за кожною темою та їх послідовність. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Самостійна робота. Більша частина змісту навчальної дисципліни виділяється на самостійне опрацювання. Самостійна робота повинна бути чітко спланована на увесь період навчання. Щоб зрозуміти матеріал, перше сприйняття розділу або параграфу повинно бути спрямовано на виділення в ньому головного, центральної думки. Важливо прослідкувати, як ця думка розвивається та обґрунтовується. Після цього навчальний матеріал розбивається на завершені за змістом частини й кожна частина поділяється на складові (виділяється головна частина думки). Конспектувати необхідно тільки після того, коли матеріал повністю зрозумілий. Конспект повинен бути скороченим. Записувати рекомендується основну думку, а також невідомі способи обґрунтування, визначення, розкриття термінології та понять. В окремих випадках конспект може уявляти собою тільки план та скорочені тези опрацьованого матеріалу. Стислий конспект є результатом напруженої розумової діяльності студента над змістом підручника. Опрацьований та законспектований таким чином навчальний матеріал засвоюється найбільш повно та міцно. Конспектувати посібник та рекомендовану літературу доцільно у тому ж зошиті, у якому записані лекції. Це дозволяє співвіднести матеріали конспектування літератури та лекції, взаємно їх доповнити та систематизувати. Самоконтроль

щодо виконання навчальних завдань забезпечує подолання труднощів, які можуть виникнути при цьому та є необхідною умовою успішної роботи.

Консультації. Якщо у студентів виникають питання, то вони можуть звернутись із ними до викладача. Викладач призначає консультації, які потрібні для роз'яснення незрозумілих питань, для відпрацювання пропущених занять, для перевірки виконання самостійних завдань. А також студенти можуть звернутись на кафедру за літературою, за методичними рекомендаціями та іншими навчальними матеріалами.

8. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів за змістовими модулями

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Залік
Змістовий модуль 1 (50 балів)			Змістовий модуль 2 (30 балів)			100
Поточний контроль	МКР	Сам. робота	Поточний контроль	МКР	Сам. робота	
20	20	10	20	20	10	

Оцінювання і контроль знань.

Завершується вивчення заліком, оцінка якого визначається сумою балів, набраних за такі види робіт:

На семінарських заняттях — від 24 (мінімально) до 40 (максимально) балів;

За модульну контрольну роботу 24 від (мінімально) до 40 (максимально) балів;

За самостійну роботу — від 12 (мінімально) до 20 (максимально) балів;

Разом – 60 (мінімально) 100 (максимально) балів.

Семінарські заняття (40 балів за два модуля)

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами роботи на практичних заняттях складає 40 балів (за умови виконання всіх різновидів роботи, які передбачені планами практичних занять).

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12. Оцінювання на навчальних заняттях переводяться у 20-бальну систему за формулою: $(\text{Сер. бал.} \times 0,05 + 0,4) \times 20$

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота (20 балів за два модуля)

Самостійна робота оцінюється за наслідками вибіркової перевірки рівня засвоєння всіх питань, винесених на самостійну роботу.

За самостійну роботу студент може отримати до 20 балів. При отриманні менше 12 балів самостійна робота вважається не виконаною і студент отримує можливість її перескладати.

Модульна контрольна робота (40 балів за два модуля) складається з трьох завдань кожна. За кожну модульну контрольну роботу студент може отримати до 20 балів (разом – 40). При отриманні менше 12 балів модульна контрольна робота вважається не виконаною і студент отримує можливість її перескладати.

9. Перелік основної літератури

1. Васильєв Л. С. История Востока: в 2-х т. Т. 1. Москва, 2001.
2. История Индии в средние века. Москва, 1968.
3. История Ирана. Москва, 1977.
4. История Китая с древнейших времен до наших дней. Москва, 1974.
5. История Монгольской Народной Республики. Москва, 1983.
6. История средних веков. Под ред. В. М. Семенова. Москва, 1985.
7. История средних веков. Под ред. Н. Ф. Колесниченко. Москва, 1986.
8. История средних веков. Под ред. С. Д. Сказкина. Москва, 1974.
9. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу: Курс лекцій. Київ, 1997.
10. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу: Підручник. Київ, 2002.